

ARNHEMISCHE COURANT.

ZATERDAG 9 JANUARI.

De prijs der Advertentien is... regels, f.1.00, en voor elke regel... 20 centen, behalve 35 centen... plaatsing.

Over de Oostenrijksche diplomatie, bij het aangaan van een handelsverdrag met Rusland; zorgvuldiger waakt voor de rechten en belangen der Oostenrijksche diplomatie, dan de Nederlandsche diplomatie het deed voor die der Nederlanders in Rusland.

Den 20sten juli laatleden werd er te Weenen door prins METTERNICH en den geheimraad TROJORSKI, een der kundigste Russische diplomaten, wat staatshuishoudkunde, handel en financiën betreft, na mens künne wederzijdsche keizers, een traktaat van handel en scheepvaart gesloten, waarvan de ratification eerst den 20sten oktober werden uitgewisseld, omdat de bepalingen zoo lang geheim wilde houden.

Wij zijn te weinig bekend met de bijzonderheden der Russische en Oostenrijksche handelsbelangen, om voormeld traktaat met dat overzigt te kunnen beoordeelen. Wij willen, alleenlijk, uit het verdrag eenige bepalingen aanhalen, makende de rechten en belangen der Oostenrijksche onderdanen in Rusland, ten opzichte van die der Oostenrijksche diplomatie, hoewel het gaeroepen om de rechten en belangen van een vrij volk te waarborgen, dezelve nogtans veel meer behartigde en gans anders wist te beschermen, dan de doorprovisende staatsman, welke zich, belast, blijft belasten met de buitenlandsche zaken van Nederland, de bakermat der burgerlijke vrijheid in Europa, en eens zoo ijverachtig op dien naam.

In een artikel, voorkomende in de *Arnhemse Courant* van 9 december 11, artikel 2 van ons handelsverdrag met Rusland, bepaald werd:

1. dat de Nederlander in Rusland dezelfde bescherming en veiligheid zou genieten als de Rus, niet meer;

2. dat hij er, wat de beschikking over zijne goederen aangaat, dezelfde privilegiën en vrijheden zal genieten als de Russische onderdaan, niet minder, maar ook niet meer;

3. dat hij, zijne bezittingen uit Rusland naar een ander land, zijnde overbrengen, aan geen andere (maar dan dezelfde) voorwaarden of behalvingen zal on-

derhevig wezen dan aan die, welke opzigtens de Russische onderdanen vastgesteld zijn; (wij toonden aan, hoe tirannisch de Russische onderdanen ten dien aanzien worden behandeld);

4. dat ieder regtsgeding, betrekkelijk eene erfenis, tot aan de laatste instantie (3) zal worden beoordeeld volgens de wetten en door de regters van het land, waar de erfenis open valt. (Weder eene wederkeerigheid, waarbij de Nederlander aanmerkelijk verliest; ware het slechts omdat de Nederlandsche regters veel onafhankelijker zijn en eene veel betere reputatie van kunde en eerlijkheid genieten dan de Russische; — terwijl wijders, in Rusland eene procedure tot in het oneindige kan worden gerek.)

Ziedaar dus hoe de Nederlandsche rechten en belangen in Rusland werden behartigd door den heer DE LA SARRAZ, of wel, — hijaldien hij, gelijk sommigen beweren, niets anders is, dan een prétenor, — door dengene, die hem handelen doet.

Vergelijken wij nu daarmede, wat onder voornoemd opzigt door het Oostenrijksch kabinet ten behoeve der Oostenrijksche onderdanen gestipuleerd werd. Het daartoe betrekkelijke artikel 13 luidt:

»De onderdanen van eene der twee kontrakterende partijen, die zich, in de staten der andere, aan handels-ondernemingen wijden, of die zich uitwanderen hoefde derwaarts begeven, zullen er dezelfde veiligheid en bescherming genieten als de ingezetenen des lands; op voorwaarde, evenwel, van zich te gedragen volgens de bestaande wetten en ordonnanciën. De autoriteiten des lands zullen op geenerlei wijze verhinderen, dat zij vrijelijk over hunne eigendommen beschikken, behoudens nogtans de wettige rechten en reclamatiën, welke particulieren moeten hebben te doen gelden opzigtens die eigendommen, of welke moeten voortvloeien uit verplichtingen, jegens den staat aangegaan, als ook behoudens de bepalingen, welke de wetten des lands voorschrijven ten aanzien van het bezit van oproerende goederen» (1).

(1) Art. 13. Les sujets de l'une des deux parties contractantes qui se fixent dans les états de l'autre, à des entreprises commerciales, ou qui s'y rendent dans d'autres circonstances, jouiront de la même sécurité et de la même protection que les habitants du pays; mais à la condition de se conformer aux lois et ordonnances existantes; les autorités du pays ne mettront aucun obstacle à ce qu'ils disposent librement de leurs propriétés, à la réserve ce-

»Art. 14. In geval van overlijden van een Russisch onderdaan in Oostenrijk, of van een Oostenrijksch onderdaan in Rusland, zullen de bevoegde overheden overal waar een consul, vice-consul of consulair agent, of, bij gebreke daarvan, een diplomatisch agent zijner natie zich bevinden mogt in de nabijheid der woonplaats van den overledene, met die voornoemde consulaire of diplomatische agenten overgaan tot het opmaken van eenen inventaris der roerende goederen van de nalatenschap; zij zullen alle formaliteiten bijwonen; de zegels van voornoemde overheden zullen gevoegd worden bij die van het consulaat of het gezantschap.

»De consulaire of diplomatische agenten zullen eveneens met voornoemde overheden concurreren, om, in het belang der erfgenamen, al de noodige maatregelen te nemen tot het behoud der roerende goederen, welke tot de nalatenschap behooren. De gezegde goederen zullen dan eerst ter beschikking door de consulaire of diplomatische agenten worden gesteld, wanneer deze eene volmagt van de regthebbenden zullen hebben ontvangen, tenzij zij voorzien moogen van van generalen of speciale volmagten, daartoe door hunne regering verleend.

»Voor het geval, dat de nalatenschap geheel of ten deele bestaan mogt in oproerende goederen, welke hij, aan wien dezelve te beurt vallen, niet, volgens de wetten des lands, bevoegd is te bezitten, zal er, van de eene of andere zijde, aan de belanghebbenden een genoegzaam tijdsbestek worden verleend, om, naar omstandigheden, den verkoop van gezegde goederen op de voordeligste wijze te kunnen bewerkstelligen» (2).

pendant des droits légaux et réclamations que des particuliers auraient à faire valoir sur les dites propriétés ou qui résulteraient d'obligations contractées envers l'état, et des limites que les lois du pays prescrivent à l'égard de la possession des biens immobiliers.

(2) Art. 14. Dans le cas de décès d'un sujet Russe en Autriche, ou d'un sujet Autrichien en Russie, les autorités compétentes procéderont, par l'entremise d'un consul, d'un vice-consul ou d'un agent consulaire, ou, à leur défaut, d'un agent diplomatique de sa nation, résidant à proximité de la résidence du décès, avec les dites autorités locales ou diplomatiques, à la confection d'un inventaire des biens meubles de la succession, et elles seront présentes à toutes les formalités. Les sceaux ou, au cas de décès, les autorités seront joints à ceux du consulat ou de l'ambassade. Les agents consulaires ou diplomatiques concourront également, avec ces autorités à prendre, dans l'intérêt des héritiers, toutes les mesures nécessaires pour la conservation des biens meubles appartenant à la succession. Les dits biens ne seront mis à la disposition des agents con-

De Oostenrijksche regering, derhalve, alhoewel aan hare onderhoorigen de waarborgen van constitutionele regeringen niet gevend, noch dezelve gevolgelijk, aan vreemde dingen kunnende mededeelen, heeft nogtan geferd, dat de Oostenrijkers over hunne eigendommen in Rusland **VRILJIK** zouden kunnen beschikken, zonder daarin op eenigerlei wijze door de Russische autoriteiten verhinderd te kunnen worden; **IETS HETGEEN DE NEDERLANDSCHE REGERING VERZUIMDE VOOR HARE ONDERHOORIGEN TE DOEN.**

Volgens het Leeuwenverdrag, tusschen Rusland en Nederland gesloten, zal de **Nederlander** die zijne bezittingen uit Rusland naar Nederland overbrengen wil, aan dezelfde kortingen of belastingen onderhevig wezen, welke opzigtens de Russische onderdanen zelve vastgesteld zijn; terwijl de Oostenrijker, ten dien aanzien geenszins met den Russischen onderdaan gelijk gesteld, op eenigerlei wijze, door de Russische autoriteiten zal worden verhinderd **VRILJIK** over zijne eigendommen te beschikken; behoudens, natuurlijk, de wettige regten en reclamatiën, welke particulieren mogten willen doen gelden, of welke mogten voortvloeien uit verpandingen, jegens den staat aangegaan. Een tweede punt, waaraan trent de Oostenrijksche regering almede de belangen haren onderhoorigen gansch anders behartigde, dan de Nederlandsche diader haren, betreft de tusschenkomst der Oostenrijksche consulaire of diplomatische agenten na het overlijden van eenen Oostenrijker in Rusland, en de medewerking dier agenten met de Russische autoriteiten tot het beheer der nagelaten goederen. Het **Nederlandsche** traktaat wordt deze zorg geheel aan de Russische overheden overgelaten. Dit was zeker veel gemakkelijker voor de **Nederlandsche** consulaire en diplomatische agenten in Rusland!

Hoe onze diplomatie in Rusland waakt voor de belangen van **onzen** handel, is genoegzaam gebleken, tijdens de uitvaardiging der bekende ukase van 19 juni 1845; zou zij daarbij nog moeten waken voor de particuliere belangen der erfgenamen van in Rusland gevestigde **Nederlanders**.

Al wie besett, wat er vereischt wordt om en de **St. Anna-orde** eerste klasse, en het grootkruis der Eikenkroon te verdienen, moge beoordeelen, of dit niet wat al te veel gevraagd zou zijn van eenen gezant, gelijk de heer **MOLLENS**, en eenen minister van buitenlandsche zaken, gelijk de heer **DE LA SARRAZ**.

res des diplomatiques, qu'après que ceux-ci auront reçu un pouvoir de agent-droit, à moins qu'ils ne soient porteurs de procurations générales ou spéciales, délivrées à cette fin par leur gouvernement. Dans le cas, où la succession consistait, entièrement ou en partie, de biens immobiliers, que celui auquel il sont faits en héritage ne serait apte à posséder selon les lois du pays, il sera accordé, de l'un ou de l'autre côté, aux intéressés un espace de temps suffisant, selon les circonstances pour opter de la manière la plus avantageuse la quote des biens.

Wat al voorgoeren, door de Nederlandsche regering en hare diplomatie geheel in den wind geslagen! Doch de mantel der liefde onser Kamer is groot!

Buitenlandsche berigten.

FRANCKRYK.

Frankrijk, 11 Jan. De **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

Frankrijk, 11 Jan. De **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen. De **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen. De **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

PRUISSEN.

Berlijn, 2 Jan. Er wordt veel goede hoop van het nieuw ingetreden jaar. In de allereerste plaats verwacht men met veel vertrouwen de afkondiging van een **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

Breslau, 31 Dec. Volgens zoo even ontvanege bijzondere geloofwaardige berigten, is de op den 10den januarij bepaalde intrekking van Krakau's gebied binnende de Oostenrijksche grenzen tot wedergevoerd nagesteld gebleven. De **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

Van den Rijn, 3 Jan. De **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

Frankrijk, 11 Jan. De **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

Frankrijk, 11 Jan. De **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

wijze van opvatting granda, daar de **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

Frankrijk, 11 Jan. De **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

Frankrijk, 11 Jan. De **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

ENGLAND.

Londen, 4 Jan. Het **Edinburghsch** blad, zegt uit een goede bron te hebben, dat **lord John Russell** in den loop der staatsraad zitting met de **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

Londen, 4 Jan. Het **Edinburghsch** blad, zegt uit een goede bron te hebben, dat **lord John Russell** in den loop der staatsraad zitting met de **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

FRANKRIJK.

Paris, 3 Jan. Het gouvernement heeft binnenscheidende gezanten en agenten in **China** als, onder anderen, van den heer **...** tot commissaris des konings, en veertien andere benoemingen. Men verwacht, dat dit de laatste is van meer belangrijke beschikkingen, onder welke ook het verlaten van de **Wet** van den 3den januarij, die schiedt van de **Albion**, van den 1sten oktober ontvallen, wordt nu als een natuurlijk aamenkomst, om de wetten om te werpen en het despotismus te vernietigen.

rekert, dat de hertog van Montpensier zich in eenen bepaalden toestand bevindt.

De koning der Belgen heeft, naar men wil, op zijne jongste reis naar Engeland, de koningin Victoria gemaakt, en hij wil zoo willen gedoogen, dat de hertog en hertogin van Nemours haar een bezoek gaven, en zijde haar bij monde voldoende excuses aanboden, als Spaansche huwelijken te geven. Het schijnt, dat Lord Palmerston weinig genegen is de koningin te raden, om den Franschen prins te ontrouwen.

Met buitengewone gelegenheid heeft men uit Madrid de lading bekomen, dat de Spaansche koningin de vergadering der cortes den 31sten december in persoon heeft geopend. Men berigt voorts, dat de bevolking der Spaansche hoofdstad rustig was.

Parijs, 5 jan. Bij de aanspraak, met welke de koningin van Spanje, de zitting der wetgevende vergadering heeft geopend, heeft H. M. het huwelijk van de prinses met den Franschen prins, in tamelijk eenvoudige bewoordingen aangekondigd, zonder eenige staatkundige bedenking daaraan te verbinden.

H. M. heeft verzekerd, dat de ontvangsten des rijkdoms, dat men de verlangde bezuinigingen niet heeft kunnen bewerken, even min als de zoo wenschelijke regeling der openbare schuld; — dat echter de meest geschikte maatregelen zullen worden voorgesteld, om, zóó het mogelijk, aan de billijke vorderingen, zoo van de binnenlandsche, als van de buitenlandsche schuldeisschers van den staat te voldoen.

Men heeft bekend, dat de bey van Tunis, gedurende zijn ophoud hier te lande, aan geschenken van geringe waarde een som heeft besteed van ongeveer 1,000,000 franken. Bovendien heeft hij 13 decoratiën van de ridderorde van den Nicham verleend, welke elk 10,000 franken kosten.

Het *Journal des Débats* bevat stellige mededelingen, welke de kwaadwilligheid zich openbaart, omtrent den uitslag te verspreiden van de verkiezingen van de Kamer der Gedeputeerde. De admiraal Desille, die in de Japansche zee, sedert Lapérouse zich geen Fransch opzigtvaardig vertoond had, als in de zee van Omoa, alwaar ontslag nog dummer was gezien geworden.

Voor eenige dagen is, in het geslacht, voor naam, wiens levensloop zeer bekend is, bekend te zijn. Toen Napoleon besloten had, het paleis voor den koning van Rome, bij de barrière van Rusy te doen bouwen, vond men op de plaats, welke door de architecten voor dit gebouw afgebaakt was, eenen wijkel behorende aan eenen armen, welke men, na het ontwerpen plan ten uitvoer te brengen, moest men deen winkel koop en met sprak met den eigenaar hierover.

De heer van de Bouches, die op nieuw raad van zijne buren had ingewonnen, ziede nu, dat daar met zijn aanbod niet de minste aanmerking, hij streefde om te verkopen, en hij had 50,000 franken voor zijnen winkel vroeg. Hij werd, welke stellig, met den vredehandelaar, die eenen winkel had, en die de zaak niet kon afbrengen, en bragt een kleine verandering in het plan. Doch, na verloop van eenige maanden bespeurde men, dat de aankoop van den bewusten winkel nagenoeg niet was gebeurd, en wederom ging men met de zaak in onderhandelen, die intusschen ook over de zaak had nagedacht, en nu vroeg hij 60,000 franken, maar bood hem 50,000 franken, welke hij volstandig weigerde. De zaak was toen bevestigd, dat er bij te laten, dat men het plan niet veranderden en den winkel niet koop.

Nu begreep de heer van de Bouches, dat hij de schoone kans had verlaten. Hij wilde zelf zijnen eigendom van den winkel, en hij had 40,000 franken, maar men husterde niet naar hem, en hij had de zaak verloren. Hij had geen andere middelen, en hij had geen redelijke prijs voor den winkel.

De heer van de Bouches, die op nieuw raad van zijne buren had ingewonnen, ziede nu, dat daar met zijn aanbod niet de minste aanmerking, hij streefde om te verkopen, en hij had 50,000 franken voor zijnen winkel vroeg. Hij werd, welke stellig, met den vredehandelaar, die eenen winkel had, en die de zaak niet kon afbrengen, en bragt een kleine verandering in het plan. Doch, na verloop van eenige maanden bespeurde men, dat de aankoop van den bewusten winkel nagenoeg niet was gebeurd, en wederom ging men met de zaak in onderhandelen, die intusschen ook over de zaak had nagedacht, en nu vroeg hij 60,000 franken, maar bood hem 50,000 franken, welke hij volstandig weigerde. De zaak was toen bevestigd, dat er bij te laten, dat men het plan niet veranderden en den winkel niet koop.

Nu begreep de heer van de Bouches, dat hij de schoone kans had verlaten. Hij wilde zelf zijnen eigendom van den winkel, en hij had 40,000 franken, maar men husterde niet naar hem, en hij had de zaak verloren. Hij had geen andere middelen, en hij had geen redelijke prijs voor den winkel.

1814 plaats grepen en het paleis voor den koning van Rome, en den winkel des schoonekers deden vergeten.

Twee jaren later, te Parijs, gedrongen door de behoefte, zijn huize voor 150 franken, en eenige maanden later had het verdriet over zijde te leuren geelde wenschen zijn verstand gekrenkt. Hij kwam in het krankzinniggesticht, alwaar hij in het begin der vorige maand, in den ouderdom van 78 jaren, is overleden.

BELGIE.

Brussel, 4 jan. H. M. de koning en de koningin zijn heden weder naar Parijs vertrokken. De reis naar Engeland, waarvan veel gesproken is, als in verband staande met belangrijke staatkundige aangelegenheden, en wel met eene gewenschte toenadering tusschen Frankrijk en Engeland, is voortdurend uitgesteld.

Brussel, 5 jan. De verschillende partijen zijn zeer werkzaam voor de verkiezingen. De heer Cogels van Antwerpen, wordt als candidaat opgegeven voor de benoeming van St-Nicolaas, maar men meent te weten, dat hij liever, als de opvolger van den heer Engler, in den senaat zoude optreden. De president van de Brusselsche maatschappij, de heer Meus, wordt genoemd als de candidaat voor de benoeming van den senator, die den heer de Hoogvorst moet vervangen, waarin te Nivelles zal worden voorzien. De aanhangers van de partij der liberalen hebben zich, naar men verzekert, allerwege met elkander verstaan, en zouden, indien men geloof kan slaan aan hetgeen hunne bladen daarvan opgeven, genoegzaam verzekerd zijn van de zagepraal. — De tegenpartij, door den uitslag der benoeming van Doornik verschrikt, zit intusschen niet stil, maar spant alle krachten in, om het veld te behouden, en schijnt in het minst niet ontmoedigd.

Binnenlandsche berigten.

Rotterdam, 5 jan. Heden avond is er veel beweging bij de politie; er hebben een aantal belangrijke arrestatiën plaats. Al de kinderen van 6 à 8 jaren, zingende langs de straten bij gelegenheid van 3 konings-avond met de zoogenaamde koningskaarsjes, worden door de politie opgenomen en in bewaring gesteld.

Breda, 5 jan. Wij vernemen, dat een vijftigtal officieren, te Nijmegen in garnizoen, aan den Wel Ed. Gestr. heer W. J. Knoop, kapl. der infanterie bij de koninklijke militaire akademie alhier, met begeleidenden brief eene fraaie cassette ten geschenke gegeven hebben, als een bewijs hunner goedkeuring van zijn onlangs uitgegeven werk ter verdediging van de eer der Nederlandsche wapenen bij Waterloo, tegen de aantallen van de Engelschen schreef Siborne.

Utrecht, 4 jan. Maandag j. is de schoon- (bij nacht, G. A. Pool, lid van het hoog militair gerechtshof, in 66-jarigen ouderdom alhier overleden.

Culemborg, 3 jan. Ten einde het nieuw jaar-wenschen der armen aan de huizen der ingezetenen tegen te gaan, heeft men alhier bij intekening eene som van 250 bijeenverzameld, voor welk bedrag op den 1sten januari aan de behoeftigen brood en turf is rondgedeeld. Te wenschen is het, dat dusdanige lieflijke handelwijze bij elke nieuwen jaarkring moge herhaald worden.

Arnhem, 7 jan. Bij het doorbladeren van het *Algemeen Verelag wegens den staat van den Landstreek van 1845*, uitgegeven door de *Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid*, viel ons oog op het navolgende:

»De voorbereidingen tot het verdeelen en de werkelijke verdeling der woeste markengronden in het oostelijk gedeelte van het Zutphensche, worden steeds niet ijver voortgezet, en over een vijftal jaren zal er waarschijnlijk geene andere ontdeeld; en derhalve woeste, grond in de graafschap meer aanwezig zijn, dan alleen de 800 bunders heide van het stadje Lochem. Want het bestuur deser gemeente schijnt nog maar niet te willen begrijpen, dat, hetgeen aan alle omliggende gemeenten nut en voordeel heeft aangebragt, ook hier eenen rijke bron van voorspoed en welvaart zal worden, en dat het beloften der ontginning van woeste gronden, overmeer of liever nog meer tot onoor verstrekt voor een bestuur, dan slechte wegen, verwaarloosde waterleidingen en invallende gemeentebestuur. Het laatste toch kan onvermogen tot oorzaak hebben, gepaard met den besten wil, terwijl

woeste gronden steeds gebrek aan overleg, aandringen en oawil, om aan de thans zoo algemeene vraag naar werk en grondeigendom gehoor te geven.

— Wij vernemen niet genoeg, dat de leden van het, sedert kort, hier ter stede opgericht harmonie-musijk-geselschap, onder de aanspraak: *Crescendo*, voornemens zijn, in den loop deser maand te geven een concert, ten voordeele der *algemeene armen* deser stad, waarvan de ware musijkkenners zich eenen genotrijken avond mogen ver-spellen, daar de meeste leden, zoo ver ons bekend is, zeer bekwame toonkunstnaren zijn.

Eere zij, die hunne talenten tevens tot zulke edele doelbinden doen strekken, waarom wij dan ook verwachten, dat Arnhem's ingezetenen, door eene ruime deelneming, zullen medewerken, om dat doel te kunnen bereiken, en zulks voor de leden van *Crescendo* mede tot aanmoediging moge strekken, ten einde hunne harmonie met den tijd, door aanhoudende oefeningen, tot de meeste mogelijke volkomenheid op te voeren.

Mengelwerk.

Pauperismus en armwezen, inzonderheid met betrekking tot Nederland en België.

II.

Het eerst nam in Engeland de wetgeving op het armwezen een vast stelsel aan. Het heroomde stelsel van koningin ANNE (1602) voerde de *poor-rate* (poor-rate) in en legde aan iedere gemeente de verplichting op, om voor hare eigene armen te zorgen. Het klimmen der armen-belasting (in 1831 tot meer dan 9 millioen ponden sterling) en de ontzaggelijke misbruiken, vooral voortvloeiende uit ondersteuning van tot arbeid geschikte armen buiten het werkhuis, wat tevens nadeelig zijn moest voor de arbeidzame en ijverige werklieden, leidde in 1834 (bij parlaments-akte, *poor-law-amendment-act*) tot het gestreng werkhuis-systeem, hetwelk, ja, uit een huishoudelijk en zedelijk ongunstig beschoonwd, goede vruchten droeg, maar altijd nog gepaard gaat met nadeelen, vooral, dewijl het den armen, in het werkhuis verdeelden en verbrokkelden, familiën geen uitzigt oopent, om eenmaal zelven weder tot een zelfstandig huisselijk leven te geraken. In Ierland is de *armen-tax*, met het gestrengste werkhuis-systeem, sedert 1838 eveneens ingevoerd geworden; in Schootland, daarentegen, bestaat zij niet; daar bestrijden de gemeenten hagg, hetrekkelijk geringe, armenkosten, uit vrijwillige bijdragen. Buitendien bestaan er in Grootbritanje talloze inrigtingen van weldadigheid, welke zich grootendeels tot bijzondere doeleinden, tot verzachting van de geringe van enkele soorten van armoede of ellende, gevormd hebben. In Frankrijk is de armenverzorging, na veel moeite en inspanning, over het geheel op gunstigen voet geregeld. Tot de schoone droegen der eerste Constituerende Nationale Vergadering behoorde ook die, om de bedelarij met wortel en tak uit te rooijen. Eene schrede daartoe was de wet van 10 september 1790, bij welke de oprigting vastgesteld werd van vrije werkplaatsen en bedelaarshuizen, (*salaires de charité et dépôts de mendicite*) en welke iedereen bedelaar naar de laatste verwees. Intusschen het deze vergadering, overtuigd, dat het groote hervormingswerk niet op eenmaal tot stand te brengen was zonder het lijden der armoede te vermeerdere, al de talrijke weldadige inrigtingen in hare doeleinden en regten onaangeroerd. De Conventie dacht er anders over; zij wilde, alles afbrekende, ook het geheele armwezen in één hervormen. In het jaar II der republiek werden alle weldadige goederen en bezittingen tot nationaal eigendom verklaard en tevens de ondersteuning van alle behoeftige burgers als een pligt der natie vastgesteld. De ondersteuning kan de behoeftige in de gemeente vorderen, waarin hij geboren is of een jaar gewoond heeft; zwakke en oude lieden moesten overal geholpen worden, waar zij zich aanmelden, doch gewoonlijk tegen schadeopstelling van wege de plaats, waar zij te huis behooren. De berooving der weldadige gestichten duurde tot in 1795, toen het Directoire aan de meesten iets meer dan het derde van het afgenomen teruggaf. De volgende regeringen, inzonderheid die van het consulaat en het keizerrijk, trachtten de wonden te heelen, welke de gewalddadige handelwijze van de Conventie vele weldadige inrigtingen geslagen had; doch het grondbeginsel bleef, hetwelk den staat tot onderhoud der tot den arbeid ongeschikte armen verplicht, behalve, dat denzelven thans ook door de bijzondere weldadigheid kon worden te gemeet gekomen. De restauratie begunstigde de weldadige inrigtingen; de july-regering maakt eenzijdig het opper-toezigt van den staat op het armwezen meer en meer regelmatig en algemeen, anderzijds bevoordert zij private vereenigingen tot weldadige doeleinden, welke het werk des bestuurs lichter maken. Eene armen-tax bestaat er niet; de kosten worden uit aanslagen tot bijdragen, uit de stedelijke octrooien en belastingen op openbare vermakelijkheden gedekt. De onmiddellijke deelname van den staat aan de armen-versorgung bestaat in de gemeentelijke en kantonale bureaus van weldadigheid, in welke de *maire* en een of

